שֶׁיֵּרָא שֶׁמָּא תָּמוּת, וְהוּא אָכַל כְּבָר וְאֵין צָרִיךְ לָהּ, אָסוּר לְשָׁחְטָהּ אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לִשְׁהוֹת בַּיּוֹם (לד) * כְּדֵי (ז) לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה (לה) כַּזַּיִת צָלִי מִבְּעוֹד יוֹם, (לו) (וַאֲפִלּוּ אֵין שְׁהוּת לְנַתְּחָהּ וּלְבָרְקָהּ (לז) תְּחִלָּה) (טור). וּכְשֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת בַּיּוֹם וּשְׁחָטָהּ, (לח) מ"אֵינוֹ נוֹטֵל עוֹרָהּ אֶלָּא אִם כֵּן שִׁיֵּר מִמֶּנּוּ (לט) אֵבֶר אֶחָד וּמְבִיאוֹ עִמּוֹ. הַגָּהָה: (מ) * וְיֵשׁ אוֹמְרִים (מ) דְּאֵין לְהַפְשִׁיטָהּ (מא) כְּלָל אֶלָּא אִם כֵּן שְׁחָטָהּ לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב, וְכֵן רָאוּי (מב) לְהוֹרוֹת (הגהות אלפסי פרק אין צדין (יח. אלפי הגיטרים פוס ס)): ז (מג) נ"אִם * שָׁחַט בְּהֵמָה, לֹא יְבִיאֶנָּה בְּמוֹט אוֹ בְּמוֹטָה כְּדֶרֶךְ

ל וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה בהמה פסוכנות) אֲפִלּוּ לֹא גָּמַר בְּלִבּוֹ לֶאֱכֹל כֵּיוָן דְּקַיְימָא לַן בְּמָאן דְּאִית לֵיהּ הוֹאִיל וְכוּ', הָרַי"ף (פסחים טו.) וְרֹא"ש (שם פ"ג סי' ו) וְרַמְב"ם (שם פ"א ה"ב).

בְּפֶרֶק א' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (הט"ו). מ הָרַ"ן שָׁם (ד"ה מתני' בהמה) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (כה. ד"ה שחטה. עבודה"ק בית מועד ש"ב סי' ב). נ שָׁם בְּמִשְׁנָה.

בַּאֵר הַיטֵב

ו (ז) לֶאֱכֹל. אַחַר שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן כ"ז, וַאֲפִלּוּ אֵינָנּוּ אוֹכֵל אֶלָּא אִם כֵּן יֹאכַל מִמֶּנָּה בָּאֱמֶת כַּזַּיִת. ט"ז (סק"ד) עַיֵּן שָׁם: (מ) דְּאֵין. וּלְדִידֵיהּ בְּעוֹף מִמֶּנָּה בְּכוּלִּים, וְהַטַּעַם דִּבְאֶפֶן זֶה שֵׁשׁ שְׁהוּת לֶאֱכֹל אֵין אָסוּר מִן הַתּוֹרָה לְשָׁחְטָהּ בְּיוֹם טוֹב דְּאִלּוּ הָיוּ מְזַדְּמָנִי לֵיהּ אוֹרְחִים שֶׁלֹּא אָכְלוּ עֲדַיִן וְרוֹצִים עַתָּה לֶאֱכֹל מִבְּהֵמָה זוֹ הָיְתָה הַשְׁחִיטָה מֻתֶּרֶת לָהֶם, אִם כֵּן שְׁחִיטָה זוֹ נִקְרֵאת מְלֶאכֶת אֹכֶל נֶפֶשׁ, וְעַל כֵּן אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִזְדַּמְּנוּ אוֹרְחִים אֵין בִּשְׁחִיטָה זוֹ אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא שֶׁחֲכָמִים אֲסָרוּהָ כֹּל שֶׁאֵין בָּהּ צֹרֶךְ יוֹם טוֹב, וּבִמְקוֹם הֶפְסֵד לֹא הֶעֱמִידוּ חֲכָמִים דִּבְרֵיהֶם. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּבְהֵמָה בְּרִיאָה אֵין לִשְׁחָטָהּ אֶלָּא אִם כֵּן (לה) צָרִיךְ לָהּ בְּיוֹם טוֹב גּוּפָא: (לה) כַּזַּיִת צָלִי. שֶׁזֶּהוּ הַקֶּל בִּכְשׁוּלִין, וְדֵי בְּכַזַּיִת מְשׁוּם דְּאִי אֶפְשָׁר לְכַזַּיִת בָּשָׂר בְּלֹא שְׁחִיטָה וְאִם כֵּן הֲוֵי הַשְׁחִיטָה כֻּלָּהּ לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב: (לו) וַאֲפִלּוּ אֵין שְׁהוּת וְכוּ'. כֵּיוָן דְּמִן הַדִּין מֻתָּר בְּלֹא בְּדִיקַת הָרָאָה אֶלָּא שֶׁהַחְמִירוּ לְכַתְּחִלָּה לְבָרְקָהּ, הָכָא מְשׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר בָּזֶה: (לז) תְּחִלָּה. וְדַעַת (ט) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּכָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה שְׁהוּת כְּדֵי לְהַפְשִׁיטָהּ וּלְבָרְקָהּ. וּבְסֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק"י) כָּתַב דְּדַוְקָא בִּגְדָיִים וּטְלָאִים דְּלֹא שְׁכִיחַ בְּהוּ סִרְכָּא יֵשׁ לְהָקֵל, אֲבָל בִּבְהֵמָה גַּסָּה א]כָּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה גַּם כֵּן שְׁהוּת כְּדֵי לְהַפְשִׁיטָהּ לְבָרְקָהּ: (לח) אֵינוֹ נוֹטֵל עוֹרָהּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְטַלְטְלוֹ וּלְהַנִּיחוֹ עַל מְקוֹמוֹ אַחַר שֶׁהִפְשִׁיטוֹ מִן הַבְּהֵמָה וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש"ח סָעִיף כ"ה. (ט) וְאַף עַל גַּב דְּלִקְמָן בְּסִימָן תצ"ט (ס"ג) שָׁרְנִין לְטַלְטֵל הָעוֹר אַחַר שֶׁשָּׁחַט הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב, הָתָם בִּבְהֵמָה בְּרִיאָה וּמְשׁוּם דְּאִי לֹא שָׁרְנִית לֵיהּ לֹא יִשְׁחֹט וְאָתֵי לְאַמְנוּעֵי מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּמֻכְרָח לִשְׁחֹט שֶׁלֹּא תָּמוּת: (לט) אֵבֶר אֶחָד. שֶׁאָז בְּטֵל הָעוֹר לְגַבֵּי הָאֵבֶר וּמֻתָּר לְטַלְטְלוֹ עִמּוֹ: (מ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין וְכוּ'. דְּהַפְשָׁטָה הוּא גַּם כֵּן בִּכְלַל מְלָאכָה, וְאָסוּר כֵּיוָן שֶׁהוּא שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. (מא) וְאַף עַל גַּב דְּלִיכָּא בָּזֶה אִסּוּר דְּאוֹרְיְתָא, דְּהוֹאִיל אִי מְזַדְּמָנִי לֵיהּ אוֹרְחִים שָׁהֲיוּ צְרִיכִין לְהַבָּשָׂר לֶאֱכֹל הָיָה בְּוַדַּאי מֻתָּר לְהַפְשִׁיט [אֲבָל זֶהוּ רַק בְּשֵׁשׁ (מ) שְׁהוּת בַּיּוֹם כְּדֵי לְהַפְשִׁיט וּלְהַאֲכִילָם] הַשְׁתָּא נַמִּי מֻתָּר, עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן מֵיהוּ אָסוּר. וְדַעַת הַמְחַבֵּר דִּכְשֶׁם שֶׁהַתִּירוּ בִּשְׁחִיטָה מְשׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹן כֵּן הִתִּירוּ בְּהַפְשָׁטָה מְשׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹן שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ הַבָּשָׂר. וְעַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק י"ד) וְאַלְיָה רַבָּה (ס"ק ט"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּהָעֶקֶר כְּדִבְרֵי הַמְחַבֵּר (מ) וְרַק לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְזַהֵר. [אָכֵן זֶהוּ דַּוְקָא בְּאֹפֶן שֶׁיֵּשׁ לְחֹשׁ שֶׁאִם יַמְתִּין עַד הָעֶרֶב תִּסְרַח הַבָּשָׂר, (מא) אֲבָל בְּלֹא הָכִי בְּוַדַּאי אָסוּר עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן לְהַפְשִׁיט]. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק י"ד) דְּכָל זֶה בְּשֵׁשׁ שְׁהוּת הָרְבֵּה, אֲבָל אִם שָׁחַט שְׁהוּת סָמוּךְ לָעֶרֶב וְאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל כִּי אִם כַּזַּיִת אָסוּר לְהַפְשִׁיט הָעוֹר מִן הַתּוֹרָה, הוֹאִיל דְּלֵיתָא בָּזֶה הַסְּבָרָא דְּאִי אוֹרְחִים שְׁהוּת לֶאֱכֹל יוֹתֵר: (מא) כְּלָל. וְכֵן הַשּׁוֹחֵט מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְסֻכָּן וְאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לִמְרֹט נוֹצָתוֹ: (מב) לְהוֹרוֹת. וְאֶפְשָׁר דְּאִם יַפְשִׁיט עַל יְדֵי שִׁנּוּי כְּגוֹן בְּקוֹרֹן אוֹ בְּקָנֶה, דִּבְעָלְמָא גַּם כֵּן אֵין בָּזֶה אֶלָּא מְשׁוּם שְׁבוּת, אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה אַחֲרֵי דְּהַרְבֵּה מַסְכִּימִים עִם דַּעַת הַמְחַבֵּר וְכַנַּ"ל: ז (מג) אִם אָסוּר לִמְרֹט הַנּוֹצוֹת, עַיֵּן סָעִיף י"ג, מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"ד) עַיֵּן שָׁם. וְנוֹהֲגִין שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין שׁוּם דָּבָר אַחַר סְעוּדַת יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לְצָרְכָּךְ יוֹם טוֹב שֵׁנִי עַל יְדֵי הַתֵּר אֲכִילָה דָּבָר מוּעָט. מַהֲרִי"ל (מנהגים): ז (ט) בָּשָׂרָה. פְּרוּשׁ אֲפִלּוּ בְּהֵמָה בְּרִיאָה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מֻתָּר בָּזֶה. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹם טוֹב וְאֵין שָׁבַת מְכִינָה לְיוֹם טוֹב, (נג) לְפִי שֶׁאֵין לָדָה זוֹ חֲשִׁיבָא הֲכָנָה כֵּיוָן שֶׁהָיְתָה רְאוּיָה לַאֲכִילָה קֹדֶם הַלֵּדָה כְּמוֹ אַחַר הַלֵּדָה: ו (לד) כְּדֵי לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה. אַחַר (נג) שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן כ"ז. וְאַף (לד) שֶׁאֵין בִּדְעָתּוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה כְּלוּם, וְהַטַּעַם דִּבְאֶפֶן זֶה שֵׁשׁ שְׁהוּת לֶאֱכֹל אֵין אָסוּר מִן הַתּוֹרָה לְשָׁחְטָהּ בְּיוֹם טוֹב דְּאִלּוּ הָיוּ מְזַדְּמָנִי לֵיהּ אוֹרְחִים שֶׁלֹּא אָכְלוּ עֲדַיִן וְרוֹצִים עַתָּה לֶאֱכֹל מִבְּהֵמָה זוֹ הָיְתָה הַשְׁחִיטָה מֻתֶּרֶת לָהֶם, אִם כֵּן שְׁחִיטָה זוֹ נִקְרֵאת מְלֶאכֶת אֹכֶל נֶפֶשׁ, וְעַל כֵּן אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִזְדַּמְּנוּ אוֹרְחִים אֵין בִּשְׁחִיטָה זוֹ אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא שֶׁחֲכָמִים אֲסָרוּהָ כֹּל שֶׁאֵין בָּהּ צֹרֶךְ יוֹם טוֹב, וּבִמְקוֹם הֶפְסֵד לֹא הֶעֱמִידוּ חֲכָמִים דִּבְרֵיהֶם. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּבְהֵמָה בְּרִיאָה אֵין לִשְׁחָטָהּ אֶלָּא אִם כֵּן (לה) צָרִיךְ לָהּ בְּיוֹם טוֹב גּוּפָא: (לה) כַּזַּיִת צָלִי. שֶׁזֶּהוּ הַקֶּל בִּכְשׁוּלִין, וְדֵי בְּכַזַּיִת מְשׁוּם דְּאִי אֶפְשָׁר לְכַזַּיִת בָּשָׂר בְּלֹא שְׁחִיטָה וְאִם כֵּן הֲוֵי הַשְׁחִיטָה כֻּלָּהּ לְצָרְכּוֹ יוֹם טוֹב: (לו) וַאֲפִלּוּ אֵין שְׁהוּת וְכוּ'. כֵּיוָן דְּמִן הַדִּין מֻתָּר בְּלֹא בְּדִיקַת הָרָאָה אֶלָּא שֶׁהַחְמִירוּ לְכַתְּחִלָּה לְבָרְקָהּ, הָכָא מְשׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר בָּזֶה: (לז) תְּחִלָּה. וְדַעַת (ט) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּכָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה שְׁהוּת כְּדֵי לְהַפְשִׁיטָהּ וּלְבָרְקָהּ. וּבְסֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק"י) כָּתַב דְּדַוְקָא בִּגְדָיִים וּטְלָאִים דְּלֹא שְׁכִיחַ בְּהוּ סִרְכָּא יֵשׁ לְהָקֵל, אֲבָל בִּבְהֵמָה גַּסָּה א]כָּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה גַּם כֵּן שְׁהוּת כְּדֵי לְהַפְשִׁיטָהּ לְבָרְקָהּ: (לח) אֵינוֹ נוֹטֵל עוֹרָהּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְטַלְטְלוֹ וּלְהַנִּיחוֹ עַל מְקוֹמוֹ אַחַר שֶׁהִפְשִׁיטוֹ מִן הַבְּהֵמָה וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש"ח סָעִיף כ"ה. (ט) וְאַף עַל גַּב דְּלִקְמָן בְּסִימָן תצ"ט (ס"ג) שָׁרְנִין לְטַלְטֵל הָעוֹר אַחַר שֶׁשָּׁחַט הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב, הָתָם בִּבְהֵמָה בְּרִיאָה וּמְשׁוּם דְּאִי לֹא שָׁרְנִית לֵיהּ לֹא יִשְׁחֹט וְאָתֵי לְאַמְנוּעֵי מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּמֻכְרָח לִשְׁחֹט שֶׁלֹּא תָּמוּת: (לט) אֵבֶר אֶחָד. שֶׁאָז בְּטֵל הָעוֹר לְגַבֵּי הָאֵבֶר וּמֻתָּר לְטַלְטְלוֹ עִמּוֹ: (מ) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין וְכוּ'. דְּהַפְשָׁטָה הוּא גַּם כֵּן בִּכְלַל מְלָאכָה, וְאָסוּר כֵּיוָן שֶׁהוּא שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. (מא) וְאַף עַל גַּב דְּלִיכָּא בָּזֶה אִסּוּר דְּאוֹרְיְתָא, דְּהוֹאִיל אִי מְזַדְּמָנִי לֵיהּ אוֹרְחִים שָׁהֲיוּ צְרִיכִין לְהַבָּשָׂר לֶאֱכֹל הָיָה בְּוַדַּאי מֻתָּר לְהַפְשִׁיט [אֲבָל זֶהוּ רַק בְּשֵׁשׁ (מ) שְׁהוּת בַּיּוֹם כְּדֵי לְהַפְשִׁיט וּלְהַאֲכִילָם] הַשְׁתָּא נַמִּי מֻתָּר, עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן מֵיהוּ אָסוּר. וְדַעַת הַמְחַבֵּר דִּכְשֶׁם שֶׁהִתִּירוּ בִּשְׁחִיטָה מְשׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹן כֵּן הִתִּירוּ בְּהַפְשָׁטָה מְשׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹן שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ הַבָּשָׂר. וְעַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק י"ד) וְאַלְיָה רַבָּה (ס"ק ט"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּהָעֶקֶר כְּדִבְרֵי הַמְחַבֵּר (מ) וְרַק לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְזַהֵר. [אָכֵן זֶהוּ דַּוְקָא בְּאֹפֶן שֶׁיֵּשׁ לְחֹשׁ שֶׁאִם יַמְתִּין עַד הָעֶרֶב תִּסְרַח הַבָּשָׂר, (מא) אֲבָל בְּלֹא הָכִי בְּוַדַּאי אָסוּר עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן לְהַפְשִׁיט]. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק י"ד) דְּכָל זֶה בְּשֵׁשׁ שְׁהוּת הָרְבֵּה, אֲבָל אִם שָׁחַט שְׁהוּת סָמוּךְ לָעֶרֶב וְאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל כִּי אִם כַּזַּיִת אָסוּר לְהַפְשִׁיט הָעוֹר מִן הַתּוֹרָה, הוֹאִיל דְּלֵיתָא בָּזֶה הַסְּבָרָא דְּאִי אוֹרְחִים שְׁהוּת לֶאֱכֹל יוֹתֵר: (מא) כְּלָל. וְכֵן הַשּׁוֹחֵט מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְסֻכָּן וְאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לִמְרֹט נוֹצָתוֹ: (מב) לְהוֹרוֹת. וְאֶפְשָׁר דְּאִם יַפְשִׁיט עַל יְדֵי שִׁנּוּי כְּגוֹן בְּקוֹרֹן אוֹ בְּקָנֶה, דִּבְעָלְמָא גַּם כֵּן אֵין בָּזֶה אֶלָּא מְשׁוּם שְׁבוּת, אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה אַחֲרֵי דְּהַרְבֵּה מַסְכִּימִים עִם דַּעַת הַמְחַבֵּר וְכַנַּ"ל: ז (מג) אִם שָׁחַט בְּהֵמָה בַּשָּׂדֶה לֹא יְבִיאֶנָּה וְכוּ'. לְעִיר אוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים כְּהַאי גַּוְנָא

(נג) מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבֵיצָה דְּאִם נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת אֲסוּרָה בְּיוֹם טוֹב מִשּׁוּם הֲכָנָה, דְּהָתָם עַל יְדֵי לֵדָה נִשְׁתַּבְּחָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה רְאוּיָה אַחַר כָּךְ לְגַדֵּל אֶפְרוֹחַ [הָרֹא"ש (פ"א סי' ז)]. וְעַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) שֶׁכָּתַב עוֹד טַעַם מִשּׁוּם הָרַ"ן (א: ד"ה הלכך) וּמַגִּיד מִשְׁנֶה (פ"ב ה"א) דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּעִנְיָנֵנוּ הֲכָנָה לְיוֹם טוֹב מִשּׁוּם דְּשַׁבָּת הֲכִינָה לְעַצְמָהּ דְּעַל יְדֵי הַלֵּדָה רְאוּי לְשָׁחְטָהּ לְחוֹלָה, וַחֲזִי עַל יְדֵי הַשְׁחִיטָה גַּם לְבָרְיָא בְּאוּמְצָא דִּדְאִיתָא בְּסִימָן ש"ח סָעִיף ב'. וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר הַנְּפָקָא מִנַּהּ שֶׁיֵּשׁ בֵּין אִלּוּ הַשְׁנֵי טְעָמִים: ו (נג) מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק י"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לד) רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ"ד ח"ב) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (לה) אֲבָל אִם אֵין צָרִיךְ לָהּ רַק שֶׁאוֹכֵל כַּזַּיִת מִמֶּנָּה כְּדֵי לְהַתִּיר לוֹ הַשְׁחִיטָה, זֶהוּ בִּכְלָל הָעֲרָמָה וְאָסוּר [אַלְיָה רַבָּה (ס"ק יב) וּפְרִי חָדָשׁ]: (לו) רַשַּׁ"ל (יום של שלמה פ"ב סי' יב) הָרַ"ח (ס"ט) וְגַם אַלְיָה רַבָּה (ס"ק י"ד) מְצַדֵּד כֵּן, וְכֵן בְּסֵפֶר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

[מִבַּעַל הַמְחַבֵּר מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב] הִסְכִּים דְּאֵין לְהַתִּיר לִשְׁחֹט בְּאֵין שְׁהוּת לְבָרְקָהּ. וְנִרְאֶה דְּאִם יֵשׁ שְׁהוּת עַד שְׁקִיעַת הַחַמָּה לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה כַּזַּיִת צָלִי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ לְהָקֵל, [וְכֵיוָן דְּכָאֶמֶת הָלֹא קַיְימָא לַן כְּרַבִּי יוֹסֵי דְּעַד צֵאת הַכּוֹכָבִים יְמָמָא הוּא (אִם לֹא כְּשֶׁנִּרְאֶה שְׁנֵי כּוֹכָבִים דְּאָז גַּם לְרַבִּי יוֹסֵי בֵּין הַשְׁקָשׁוֹת הוּא), רַק דְּמִתְמְרִינָן לְכַתְּחִלָּה כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּבֵין הַשְׁמָשׁוֹת מַתְחִיל תַּכְלִיס אַחַר שְׁקִיעָה]. וְדִהְיְנוּ אִם עַד שִׁירְאֶה שְׁנֵי כּוֹכָבִים יֵשׁ שְׁהוּת לְהַפְשִׁיט וּלְבָרֵךְ וְלֶאֱכֹל מִמֶּנָּה כַּזַּיִת צָלִי מֻתָּר לִשְׁחֹט, דְּיֵשׁ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁהִתִּירוּ לְהָקֵל כְּדַעַת הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ עַיֵּן בְּלִבּוּשׁ וְשַׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סר' ג השחוט ס"א) וְחַיֵּי אָדָם (כלל פ"ט ס"ז): (מ) פּוֹסְקִים: (מא) מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק י"ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מב) אַחֲרוֹנִים: (מג) הַגְּרַ"ז (סי"ד): (מד) אַחֲרוֹנִים: (מה) מֶגֶן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

דִּיקּוּמֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (סי"א) כתב שמותר אף על פי שאין שהות ביום כדי לבדקה קודם אכילת הכזית.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תצח

שֶׁעוֹשֶׂה בְּחֹל, אֶלָּא (מד) יְבִיאָנָּה בְּיָדוֹ (מה) אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים: ח [ס]עוֹף שֶׁנִּדְרַס בְּרַגְלַיִם וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁנִּתְרַסְּקוּ אֲיֻבָּרָיו (מו) וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁהֵיָה מֵעֵת לְעֵת וּבְדִיקָה אַחַר שְׁחִיטָה, מֵתָר (מז) לְשָׁחְטוֹ בְּיוֹם טוֹב, (מח) וְלֹא חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יִמְצָא (י) [ין] טְרֵפָה (מט) אַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ רֵיעוּתָא: ט בְּכוֹר בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁחְטוֹ בְּלֹא מוּם, (נ) אֵין חָכָם יָכוֹל (יא) [יא] לְרָאוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב אִם יֵשׁ בּוֹ מוּם, [פ]וַאֲפִלּוּ אִם עָבַר

ס בְּעֵיָא שָׁם ל"ד (ע"א) וּנְקֵיט לֵיהּ הָרא"ש (פ"ד סי' טו) וְהַרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ב' (ה"ד) וְרַשְׁבָּ"א (עבוה"ק שם) לְקַלָּא.

ע מִשְׁנָה שָׁם כ"ה (ע"ב) כ"ו (ע"א) וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָרי"ף (שם) וְרוא"ש (פ"ג סי' ו). פ שָׁם וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נב) מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הָרא"ש בָּזֶה: ח [י] טְרֵפָה. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן כ"ג שֶׁאִם לֹא נִמְצָא מָרָה מֵתָר לְצֹלוֹת הַכָּבֵד בְּיוֹם טוֹב בְּדֵי לְטָעֵם, דְּסוֹמְכִין עַל הָרֹב עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן ס"ד בְּאִם רֹב בְּהֵמוֹת טְרֵפוֹת אֲפִלּוּ מֻחְמֶּשֶׁת חֲמִשִּׁית אַחֲרוֹנִים אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, אַךְ אִם אֵין רֹב מִקְצָת כֵּיוָן דְּבָאוֹתוֹ מִקְצָת אֵיכָא נְמִי מֻחְמֶּשֶׁת אַחֲרוֹנִים יֵשׁ הַתֵּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו) דְּאִם צָרִיךְ לָהּ יֵשׁ לְהַקֵּל נִרְאֶה דְּגַם בְּכִהֲאי גַּוְנָא יֵשׁ לְהַקֵּל, אֲבָל בְּרֶגֶל טְרֵפוֹת אוֹ שֶׁהַשְׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ בְּשָׁרוֹת אֶלָּא שֶׁהֵם טְרֵפוֹת גְּמוּרוֹת מִן הַדִּין, אֵין לְהַקֵּל. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב (שם) שֶׁמִּי שֶׁלֹּא שָׁחַט מֵעוֹלָם אָסוּר לִשְׁחֹט לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב כֵּיוָן שֶׁעַדַיִן אֵינוֹ מָחֻזָּק בְּאֻמָּן יָדַיִם וְשֶׁלֹּא יִתְעַלֵּף, חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יְקַלְקֵל שְׁחִיטָתוֹ וְהָוֵי טִירְחָא שֶׁלֹּא-לְצָרְכָּהּ אֹכֶל נָפֶשׁ וְאָסוּר, כְּמוֹ דְּקַיְימָא לַן לְעֵיל סִימָן של"א (ס"י) וּבְיוֹרֶה דֵּעָה (סי' רסו ס"ז) בְּמִי שֶׁלֹּא מָל מְעוֹלָם כו' עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁו"ת חֲוֹת יָאִיר בְּשֵׁם הַגְּאוֹן בַּעַל עֲבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִי דְּמֻקָּשֶׁה מַהָא דְּמוֹהֵל אַחַד דְּהָכָא בְּעוּף שֶׁנִּדְרַס כו' עַיֵּן שָׁם סִימָן קנ"ח, וּמַה שֶּׁכָּתַב עַל זֶה וְגַם לְיַשֵּׁב זֶה עַיֵּן שָׁם:

ט [יא] לְרָאוֹתוֹ. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּרַבִּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י מוּלְכּוֹ דַּאֲפִלּוּ אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל אָסוּר לְהַתִּיר בְּכוֹר בְּיוֹם טוֹב. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וַאֲפִלּוּ עָבַר וְרָאָהוּ עַיֵּן בְּחֻכָּם צֹבִי

בְּאֵר הַיֵּטֵב

ח (י) טְרֵפָה. וּכְיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"ד סי' יט) כָּתַב דִּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ הַכַּשְּׁרוֹת אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, קַל וָחֹמֶר הֵיכָא דְּאִתְחֲזַק רֵיעוּתָא. וְהָאִידָנָא אֵין נוֹהֲגִין בְּזַמֵּנֵנוּ לִשְׁחֹט שׁוּם בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּלֹא שְׁכִיחֵי טְרֵפוֹת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה לִי דִּכְשֶׁצָּרִיךְ לָהּ בְּיוֹם טוֹב יֵשׁ לְהַקֵּל וְהוּא הַדִּין בִּמְסֻכֶּנֶת. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חֲוֹת יָאִיר סִימָן קנ"ח מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּאָרְכּוֹ:

ט (יא) לְרָאוֹתוֹ. כָּתַב רַשַׁ"ל בְּפֶרֶק אֵין צָרִין (פ"ג סי' טו) דְּשָׁרֵי לְחָכָם לְרָאוֹת הַבְּכוֹר וְלִשְׁחֹק וְלֹא לְהַתִּירוֹ אֲפִלּוּ גָּמַר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא מוּם, דְּדְבָרִים שֶׁבַּלֵּב אֵינָם דְּבָרִים לְעִנְיַן אִסּוּרֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁחַט בְּהֵמָה. מִדְּסָתָם מַשְׁמַע דְּאַף בִּבְהֵמָה (מג) בְּרִיאָה דְּיָנָא הָכִי: (מד) יְבִיאֶנָּה בְּיָדוֹ. אַף עַל גַּב דְּמַפִּישׁ עַל יְדֵי זֶה בְּהִלּוּכָא, מִכָּל מָקוֹם (מה) עָדִיף טְפֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהָא כְּעֹבְדָא דְּחֹל. וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ו) שֶׁמּוֹכִיחַ מַהֲרַ"ן (יד. ד"ה מתני' בהמה) דַּאֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי (מה) אֵין כְּדַאי לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט: (מה) אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁנוֹת לְהָבִיא אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים כְּגוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְמַהֵר לְהָבִיא לְאוֹרְחִים, נִרְאֶה דְּמֻתָּר לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט וּמוֹטָה [אוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' שנג). וְעַיֵּן שָׁם דְּמוּכָח דְּבִמְסֻכֶּנֶת יֵשׁ לְהַחְמִיר לִשָּׁנֶא קַמָּא גַּם בְּאֹפֶן זֶה, וְאֵין לְהָקֵל אֶלָּא בִּבְרִיאָה]: ח (מו) וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁהֵיָה מֵעֵת לְעֵת. כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא מֵחֲשַׁשׁ רִסּוּק אֵיבָרִים, וְצָרִיךְ גַּם כֵּן בְּדִיקָה דְּנֶהִי דִּבְנַדָּאי לֹא נִתְפָּרְקוּ אֵיבָרָיו מִדְּשָׁהָה מֵעֵת לְעֵת מִכָּל מָקוֹם שָׁמָא אֵרַע רֵיעוּתָא בָּאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים וְנִטְרַף עַל יְדֵי זֶה: (מז) לְשָׁחְטוֹ בְּיוֹם טוֹב. הֵינוּ אַחַר שֶׁשָּׁהָה מֵעֵת לְעֵת אַף שֶׁהוּא מֻחְסַר בְּדִיקָה עַדַיִן. (מו) וּלְפִי דַּעַת הַגְּהּ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף (ה') [ו'] דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּבְדִיקַת כָּל הָאֵיבָרִים (מז) לֹא מַשְׁכַּחַת דִּין זֶה לְדִינָן, וְהָרַמְ"א לֹא הֵעִיר בָּזֶה שֶׁפָּמַךְ עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם: (מח) וְלֹא חֲיִשִׁינַן וְכוּ'. דְּאַף עַל גַּב דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה, (מט) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהָיָה לוֹ מִתְּחִלָּה חֲזָקָה דְּכַשְּׁרוּת דְּרֹב בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת כְּשֵׁרוֹת הֵן, מֻתָּר לְשָׁחְטוֹ דְּמֵעֵת לְעֵת אוֹתוֹ בְּחֶזְקַת הֶתֵּר: (מט) אַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ רֵיעוּתָא. וְהוּא הַדִּין (מט) בִּסְפֵק נְקוּבָה בְּקוֹרֹן וּכְהַאי גַּוְנָא דְּמֻתָּר לְשָׁחְטוֹ, (נ) וְכָל שֶׁכֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מג) ט"ז (סק"ו), וְכֵן מִשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם שחטה): (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מה) וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ מֵהָרַ"ן, דְּאִפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ בְּלִשָּׁנָא בְּתַרָא לְחַלֵּק עַל הַלִּשָּׁנָא קַמָּא דְּסוֹבֵר דְּבָאֵי אִפְשָׁר לְשַׁנּוֹת בְּמוֹט מֵתָר לְשָׁא הַמּוֹט כְּדַרְכּוֹ וּלְלִשָּׁנָא בְּתַרָא אָסוּר, אֲבָל לְעוֹלָם הֵיכָא דְּנוֹשֵׂא בְּמוֹט עַל יְדֵי שִׁנּוּי אַף לְלִשָּׁנָא בְּתַרָא מֻתָּר בֵּין בְּמִסְכֶּנֶת בֵּין בִּבְרִיאָה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בִּבְרִיאָה עַל יְדֵי נְשִׂיאַת הַמּוֹט בְּשִׁנּוּי יֵשׁ לְהָקֵל, וּבִכְרֵט הֵיכָא דְּאֵי אֶפְשָׁר לְהָבִיא אֵיבָרִים אֵיבָרִים: ח (מו) שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג השחוט ס"א): (מז) דְּגַם בְּעוֹף שֶׁיֵּשׁ דִּינָא דְּהַגְּהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁ"ךְ שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף קָטָן ד': (מח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) בְּשֵׁם הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ה). וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁהִקְשָׁה אַפָּה שֶׁהַכְּרִיעַ הָרַמְ"א כְּהָרא"ש לְעֵיל (ס"ה) לְהַחְמִיר לְעִנְיַן עֲגָל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב וְלֹא הִפְרִיס עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וּמַה שֶּׁתֵּרֵץ הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה דִּבְהֵמָה וְעוֹף אִית לְהוּ חֲזָקַת כַּשְׁרוּת לֹא הֵבִינוֹתִי דְּאַדְרַבָּה הָכָא לֵיכָא לְמֵימַר דְּאָמַר דְּאָם לְמֶשֶׁל נֶאֱבַד אֶחָד מֵאֵיבָרָיו שֶׁלֹּא בְּדַרְכּוֹ דַּיֵּשׁ לְהַכְשִׁיר בְּדִיעֲבַד, [וַאֲפִלּוּ לְפִי מַה שֶּׁרָצָה הַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה (סי' סד) לוֹמַר דִּבְדִיקָה זוֹ מִדְּרַבָּנָן הִיא מִכָּל מָקוֹם הוּא חִיּוּב גְּמוּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְפִי מַסְקָנַת הַחֲתָם סוֹפֵר (יו"ד סי' סה) דִּבְדִיקָה זוֹ הִיא חִיּוּב מִדְּאוֹרַיְתָא], וַאֲדַרְבָּה הָרַמְ"א כָּתַב שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה (ס"ה) דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא מְהַנֵּי לְדִידָן, וְשָׁם בְּהַפֶּךְ אֲפִלּוּ בְּדִיקָה לֹא צָרִיךְ דְּבֵית הָרֵחַם אֵין בּוֹ מְשׁוּם רִסּוּק אֵיבָרִים, וְלוּלֵא דְּמִסְתְּפִינָא הָוֶה אָמֵינָא סְבָרָא חֲדָתֵי דְּאֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם שֶׁהָעֻבָּר רַךְ אֵיכָא לְמֵחַשׁ יוֹתֵר שֶׁמָּא יִמְצָא אַחַר כַּךְ שֶׁנִּתְקַלְקֵל אֶחָד מֵאֵיבָרָיו הַפְּנִימִיִּים וּלְפִיכָךְ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד, וְנִמְצָא שֶׁשָּׁחַט שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. אֲמְנָם לְדִינָא אֵין נָפְקָא מִנַּהּ כָּל כַּךְ דִּכְבָר כָּתְבְנוּ (משנ"ב ס"ק לב) דְּהָאַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים שָׁם

(מד) בְּעֵיָא שָׁם (ע"א) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ב' (ה"ד) וְרַשְׁבָּ"א (עבוה"ק שם) לְקַלָּא.

ע מִשְׁנָה שָׁם כ"ה (ע"ב) כ"ו (ע"א) וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָרי"ף (שם) וְרוא"ש (פ"ג סי' ו). פ שָׁם וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נב) מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הָרא"ש בָּזֶה: ח [י] טְרֵפָה. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן כ"ג שֶׁאִם לֹא נִמְצָא מָרָה מֵתָר לְצֹלוֹת הַכָּבֵד בְּיוֹם טוֹב בְּדֵי לְטָעֵם, דְּסוֹמְכִין עַל הָרֹב עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן ס"ד בְּאִם רֹב בְּהֵמוֹת טְרֵפוֹת אֲפִלּוּ מֻחְמֶּשֶׁת חֲמִשִּׁית אַחֲרוֹנִים אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, אַךְ אִם אֵין רֹב מִקְצָת כֵּיוָן דְּבָאוֹתוֹ מִקְצָת אֵיכָא נְמִי מֻחְמֶּשֶׁת אַחֲרוֹנִים יֵשׁ הַתֵּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו) דְּאִם צָרִיךְ לָהּ יֵשׁ לְהָקֵל נִרְאֶה דְּגַם בְּכִהֲאי גַּוְנָא יֵשׁ לְהָקֵל, אֲבָל בְּרֶגֶל טְרֵפוֹת אוֹ שֶׁהַשְּׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ בְּשָׁרוֹת אֶלָּא שֶׁהֵם טְרֵפוֹת גְּמוּרוֹת מִן הַדִּין, אֵין לְהָקֵל. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב (שם) שֶׁמִּי שֶׁלֹּא שָׁחַט מֵעוֹלָם אָסוּר לִשְׁחֹט לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב כֵּיוָן שֶׁעַדַיִן אֵינוֹ מָחֻזָּק בְּאֻמָּן יָדַיִם וְשֶׁלֹּא יִתְעַלֵּף, חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יְקַלְקֵל שְׁחִיטָתוֹ וְהָוֵי טִירְחָא שֶׁלֹּא-לְצָרְכָּהּ אֹכֶל נָפֶשׁ וְאָסוּר, כְּמוֹ דְּקַיְימָא לַן לְעֵיל סִימָן של"א (ס"י) וּבְיוֹרֶה דֵּעָה (סי' רסו ס"ז) בְּמִי שֶׁלֹּא מָל מְעוֹלָם כו' עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁו"ת חֲוֹת יָאִיר בְּשֵׁם הַגְּאוֹן בַּעַל עֲבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִי דְּמֻקָּשֶׁה מַהָא דְּמוֹהֵל אַחַד דְּהָכָא בְּעוּף שֶׁנִּדְרַס כו' עַיֵּן שָׁם סִימָן קנ"ח, וּמַה שֶּׁכָּתַב עַל זֶה וְגַם לְיַשֵּׁב זֶה עַיֵּן שָׁם:

ט [יא] לְרָאוֹתוֹ. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּרַבִּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י מוּלְכּוֹ דַּאֲפִלּוּ אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל אָסוּר לְהַתִּיר בְּכוֹר בְּיוֹם טוֹב. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וַאֲפִלּוּ עָבַר וְרָאָהוּ עַיֵּן בְּחֻכָּם צֹבִי

בְּאֵר הַיֵּטֵב

ח (י) טְרֵפָה. וּכְיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"ד סי' יט) כָּתַב דִּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ הַכַּשְּׁרוֹת אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, קַל וָחֹמֶר הֵיכָא דְּאִתְחֲזַק רֵיעוּתָא. וְהָאִידָנָא אֵין נוֹהֲגִין בְּזַמֵּנֵנוּ לִשְׁחֹט שׁוּם בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּלֹא שְׁכִיחֵי טְרֵפוֹת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה לִי דִּכְשֶׁצָּרִיךְ לָהּ בְּיוֹם טוֹב יֵשׁ לְהָקֵל וְהוּא הַדִּין בִּמְסֻכֶּנֶת. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חֲוֹת יָאִיר סִימָן קנ"ח מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּאָרְכּוֹ:

ט (יא) לְרָאוֹתוֹ. כָּתַב רַשַׁ"ל בְּפֶרֶק אֵין צָרִין (פ"ג סי' טו) דְּשָׁרֵי לְחָכָם לְרָאוֹת הַבְּכוֹר וְלִשְׁחֹק וְלֹא לְהַתִּירוֹ אֲפִלּוּ גָּמַר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא מוּם, דְּדְבָרִים שֶׁבַּלֵּב אֵינָם דְּבָרִים לְעִנְיַן אִסּוּרֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁחַט בְּהֵמָה. מִדְּסָתָם מַשְׁמַע דְּאַף בִּבְהֵמָה (מג) בְּרִיאָה דְּיָנָא הָכִי: (מד) יְבִיאֶנָּה בְּיָדוֹ. אַף עַל גַּב דְּמַפִּישׁ עַל יְדֵי זֶה בְּהִלּוּכָא, מִכָּל מָקוֹם (מה) עָדִיף טְפֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהָא כְּעֹבְדָא דְּחֹל. וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ו) שֶׁמּוֹכִיחַ מַהֲרַ"ן (יד. ד"ה מתני' בהמה) דַּאֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי (מה) אֵין כְּדַאי לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט: (מה) אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁנוֹת לְהָבִיא אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים כְּגוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְמַהֵר לְהָבִיא לְאוֹרְחִים, נִרְאֶה דְּמֻתָּר לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט וּמוֹטָה [אוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' שנג). וְעַיֵּן שָׁם דְּמוּכָח דְּבִמְסֻכֶּנֶת יֵשׁ לְהַחְמִיר לִשָּׁנֶא קַמָּא גַּם בְּאֹפֶן זֶה, וְאֵין לְהָקֵל אֶלָּא בִּבְרִיאָה]: ח (מו) וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁהֵיָה מֵעֵת לְעֵת. כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא מֵחֲשַׁשׁ רִסּוּק אֵיבָרִים, וְצָרִיךְ גַּם כֵּן בְּדִיקָה דְּנֶהִי דִּבְנַדָּאי לֹא נִתְפָּרְקוּ אֵיבָרָיו מִדְּשָׁהָה מֵעֵת לְעֵת מִכָּל מָקוֹם שָׁמָא אֵרַע רֵיעוּתָא בָּאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים וְנִטְרַף עַל יְדֵי זֶה: (מז) לְשָׁחְטוֹ בְּיוֹם טוֹב. הֵינוּ אַחַר שֶׁשָּׁהָה מֵעֵת לְעֵת אַף שֶׁהוּא מֻחְסַר בְּדִיקָה עַדַיִן. (מו) וּלְפִי דַּעַת הַגְּהּ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף (ה') [ו'] דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּבְדִיקַת כָּל הָאֵיבָרִים (מז) לֹא מַשְׁכַּחַת דִּין זֶה לְדִינָן, וְהָרַמְ"א לֹא הֵעִיר בָּזֶה שֶׁפָּמַךְ עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם: (מח) וְלֹא חֲיִשִׁינַן וְכוּ'. דְּאַף עַל גַּב דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה, (מט) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהָיָה לוֹ מִתְּחִלָּה חֲזָקָה דְּכַשְּׁרוּת דְּרֹב בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת כְּשֵׁרוֹת הֵן, מֻתָּר לְשָׁחְטוֹ דְּמֵעֵת לְעֵת אוֹתוֹ בְּחֶזְקַת הֶתֵּר: (מט) אַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ רֵיעוּתָא. וְהוּא הַדִּין (מט) בִּסְפֵק נְקוּבָה בְּקוֹרֹן וּכְהַאי גַּוְנָא דְּמֻתָּר לְשָׁחְטוֹ, (נ) וְכָל שֶׁכֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מג) ט"ז (סק"ו), וְכֵן מִשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם שחטה): (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מה) וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ מֵהָרַ"ן, דְּאִפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ בְּלִשָּׁנָא בְּתַרָא לְחַלֵּק עַל הַלִּשָּׁנָא קַמָּא דְּסוֹבֵר דְּבָאֵי אִפְשָׁר לְשַׁנּוֹת בְּמוֹט מֵתָר לְשָׁא הַמּוֹט כְּדַרְכּוֹ וּלְלִשָּׁנָא בְּתַרָא אָסוּר, אֲבָל לְעוֹלָם הֵיכָא דְּנוֹשֵׂא בְּמוֹט עַל יְדֵי שִׁנּוּי אַף לְלִשָּׁנָא בְּתַרָא מֻתָּר בֵּין בְּמִסְכֶּנֶת בֵּין בִּבְרִיאָה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בִּבְרִיאָה עַל יְדֵי נְשִׂיאַת הַמּוֹט בְּשִׁנּוּי יֵשׁ לְהָקֵל, וּבִכְרֵט הֵיכָא דְּאֵי אֶפְשָׁר לְהָבִיא אֵיבָרִים אֵיבָרִים: ח (מו) שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג השחוט ס"א): (מז) דְּגַם בְּעוֹף שֶׁיֵּשׁ דִּינָא דְּהַגְּהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁ"ךְ שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף קָטָן ד': (מח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) בְּשֵׁם הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ה). וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁהִקְשָׁה אַפָּה שֶׁהִכְרִיעַ הָרַמְ"א כְּהָרא"ש לְעֵיל (ס"ה) לְהַחְמִיר לְעִנְיַן עֲגָל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב וְלֹא הִפְרִיס עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וּמַה שֶּׁתֵּרֵץ הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה דִּבְהֵמָה וְעוֹף אִית לְהוּ חֲזָקַת כַּשְׁרוּת לֹא הֵבִינוֹתִי דְּאַדְרַבָּה הָכָא לֵיכָא לְמֵימַר דְּאָם לְמֶשֶׁל נֶאֱבַד אֶחָד מֵאֵיבָרָיו שֶׁלֹּא בְּדַרְכּוֹ דַּיֵּשׁ לְהַכְשִׁיר בְּדִיעֲבַד, [וַאֲפִלּוּ לְפִי מַה שֶּׁרָצָה הַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה (סי' סד) לוֹמַר דִּבְדִיקָה זוֹ מִדְּרַבָּנָן הִיא מִכָּל מָקוֹם הוּא חִיּוּב גְּמוּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְפִי מַסְקָנַת הַחֲתָם סוֹפֵר (יו"ד סי' סה) דִּבְדִיקָה זוֹ הִיא חִיּוּב מִדְּאוֹרַיְתָא], וַאֲדַרְבָּה הָרַמְ"א כָּתַב שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה (ס"ה) דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא מְהַנֵּי לְדִידָן, וְשָׁם בְּהַפֶּךְ אֲפִלּוּ בְּדִיקָה לֹא צָרִיךְ דְּבֵית הָרֵחַם אֵין בּוֹ מְשׁוּם רִסּוּק אֵיבָרִים, וְלוּלֵא דְּמִסְתְּפִינָא הָוֶה אָמֵינָא סְבָרָא חֲדָתֵי דְּאֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם שֶׁהָעֻבָּר רַךְ אֵיכָא לְמֵחַשׁ יוֹתֵר שֶׁמָּא יִמְצָא אַחַר כַּךְ שֶׁנִּתְקַלְקֵל אֶחָד מֵאֵיבָרָיו הַפְּנִימִיִּים וּלְפִיכָךְ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד, וְנִמְצָא שֶׁשָּׁחַט שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. אֲמְנָם לְדִינָא אֵין נָפְקָא מִנַּהּ כָּל כַּךְ דִּכְבָר כָּתְבְנוּ (משנ"ב ס"ק לב) דְּהָאַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים שָׁם

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah